

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

Викладач – ГЕДЗ Михайло Йосипович, д.е.
н., професор кафедри обліку і аудиту
Черкаського навчально-наукового інституту
ДВНЗ “Університет банківської справи”

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

Сутність контролю полягає у здійсненні цілеспрямованого впливу на об'єкти управління шляхом систематичного нагляду, спостереження за їх діяльністю для виявлення відхилень від встановлених норм, правил, вимог чи завдань у процесі їх виконання.

За Біблією, як стверджують автори «Аудиту Монтгомері», логічне обґрунтування контролю у тому, що працівник завжди має змогу вкрасти (якщо буде нагода) і він завжди може такою нагодою скористатися. Таким чином, необхідність контролю обґрунтовується природою людини.

Державний фінансовий контроль – це контроль законодавчо уповноважених державних органів за операціями підконтрольних об'єктів з формування і використання державних фінансів.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

Предметом державного фінансового контролю є: розпорядча (управлінська) та фінансово-господарська діяльність підконтрольних об'єктів в частині формування, володіння, використання та відчуження коштів та інших активів, що належать або мають належати державі, у тому числі за зобов'язаннями по податках, зборах і відрахуваннях до бюджету та позабюджетних фондів.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

Основною метою державного фінансового контролю є:

- 1) попередження фінансових правопорушень;
- 2) виявлення на підконтрольних об'єктах порушень та відхилень від прийнятих норм та стандартів, неефективного, недоцільного та неекономного використання державних фінансових та матеріальних ресурсів;
- 3) притягнення винних осіб до відповідальності, забезпечення відшкодування заподіяних збитків;
- 4) вжиття заходів щодо запобігання порушенням у майбутньому.

Завданням державного фінансового контролю є забезпечення достовірності, законності, ефективності та раціональності у формуванні, розподілі, володінні, використанні та відчуженні активів, що належать державі.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

Об'єкти державного фінансового контролю (підконтрольні об'єкти)

- міністерства та інші органи виконавчої влади;
- державні фонди;
- фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- бюджетні установи;
- суб'єкти господарювання державного сектору економіки;
- підприємства, установи та організації, незалежно від форми власності, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно;
- підприємства, установи та організації, незалежно від форми власності, в частині зобов'язань по податках, зборах і відрахувань до бюджету та позабюджетних фондів.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

Види державного фінансового контролю:

□ залежно від часу проведення:

- **попередній** – контроль, який здійснюється суб'єктами державного фінансового контролю на етапі розгляду і прийняття управлінських рішень та здійснення операцій з фінансовими і матеріальними ресурсами з метою запобігання порушень;
- **поточний** – контроль, який здійснюється суб'єктами державного фінансового контролю під час реалізації управлінських рішень та здійснення операцій з активами з метою дотримання нормативних вимог;
- **наступний (ретроспективний)** – контроль, який здійснюється суб'єктами державного фінансового контролю по закінченню реалізації управлінських рішень і здійснення операцій з фінансовими активами;

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

□ за інформаційним забезпеченням:

- **документальний контроль** – дозволяє встановити суть і достовірність фінансово-господарської операції за даними первинної документації, облікових реєстрів і звітності, в яких вона знайшла відображення в бухгалтерському, оперативному і статистичному обліку;
- **фактичний контроль** – полягає в установленні реального стану об'єкта шляхом його зважування, вимірювання, лабораторних досліджень тощо.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

□ за формами здійснення:

- **аудит** – документальна і фактична перевірка та аналіз фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю;
- **ревізія** – документальна і фактична перевірка фінансово-господарської діяльності або її окремих аспектів з метою виявлення фактів порушення законодавства та встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально-відповідальних осіб;
- **тематична перевірка** – документальна і фактична перевірка окремих питань (тем) фінансово-господарської діяльності підконтрольних об'єктів;
- **камеральна перевірка** – документальна перевірка показників звітності (фінансової, податкової, статистичної) та інших документів;
- **фінансова експертиза** – дослідження та оцінці законодавчих та інших нормативно-правових актів, фінансових й економічних результатів діяльності.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

Методичні прийоми контролю

- документального:** нормативно-правова перевірка, арифметична перевірка, експертна перевірка, зустрічна перевірка, логічна перевірка, зіставлення, порівняння тощо;
- фактичного:** інвентаризація, контрольні заміри, спостереження (обстеження), експертно-лабораторний аналіз, контрольний запуск сировини і матеріалів.

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

- *нормативно-правова перевірка* – встановлення відповідності фінансово-господарської операції вимогам нормативно-правових актів, статуту, положення та інших документів;
- *формальна перевірка* – встановлення дотримання діючих форм документів, повноти і правильності заповнення реквізитів, наявності підписів відповідальних осіб тощо;
- *арифметична перевірка* – встановлення арифметичної точності обчислень, підрахунків, що здійснюються при оформленні та обробці документів;
- *експертна перевірка* – встановлення достовірності документа про господарську операцію за наявності ознак недоброякісних документів;
- *зустрічна перевірка* – встановлення достовірності відображення в документах фінансово-господарських операцій;
- *логічна перевірка* – встановлення достовірності господарської операції, відображеної у документі, шляхом її порівняння з різними взаємопов'язаними показниками (потужністю обладнання, пропускною здатністю, об'ємом тари, вантажопідйомністю транспорту тощо).

Тема 1. Сутність, мета та завдання державного фінансового контролю

- *інвентаризація* – визначення фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та встановлення їх відповідності даним бухгалтерського обліку;
- *контрольні заміри* – встановлення фактичних обсягів виконаних робіт, наданих послуг;
- *спостереження (обстеження)* – встановлення фактичного стану об'єктів, їх якісних характеристик;
- *експертно-лабораторний аналіз* – встановлення фактичної якості сировини, матеріалів, готової продукції;
- *контрольний запуск сировини і матеріалів* – визначення фактичних обсягів виходу готової продукції.

Тема 2. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика за видами контролю

Органи державного фінансового контролю

- Державна фінансова інспекція
- Верховна Рада України
- Рахункова палата України
- Державна казначейська служба України
- Державна фіскальна служба України

Тема 2. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика за видами контролю

Верховна Рада України здійснює:

- попередній контроль – під час обговорення та затвердження проектів законів щодо бюджетно-фінансових питань;
- наступний (ретроспективний) контроль – під час розгляду та затвердження звітів про виконання державного бюджету.

Рахункова палата України здійснює:

- попередній контроль – під час експертизи дохідної і видаткової частини державного бюджету;
- наступний контроль – за дотриманням державними органами, цільовими фондами, органами місцевого самоврядування, розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів законності під час формування і використання коштів державного бюджету;

Тема 2. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика за видами контролю

Державна казначейська служба України здійснює:

- попередній контроль – за видатками державного бюджету при розгляді проектів кошторисів бюджетних установ;
- поточний контроль – за цільовим використанням бюджетних коштів;
- наступний контроль – за видатками державного бюджету під час аналізу звітності бюджетних установ;

Державна фіскальна служба України здійснює:

- наступний контроль – за дотриманням податкового законодавства щодо нарахування та сплати до бюджету податків та обов'язкових платежів, встановлених законодавством.

Тема 2. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика за видами контролю

Державна фінансова інспекція здійснює:

- поточний та наступний контроль – за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів; правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань; ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності підконтрольних об'єктів, дотриманням бюджетного законодавства, законодавства про державні закупівлі.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- Державна фінансова інспекція (Держфінінспекція) – центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.
- Правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю Держфінінспекцією визначає Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 16.10.2012 р. № 5463-VI.
- До складу органів Державної фінансової інспекції України входять Держфінінспекція України та її територіальні органи – державні фінансові інспекції в областях, місті Києві, районах, містах або міжрайонні, об'єднані в районах та містах державні фінансові інспекції.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- Нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність органів Держфінінспекції України, є:
 - Указ Президента України від 23.04.2011 № 499/2011 «Про Положення про Державну фінансову інспекцію України»;
 - Бюджетний кодекс України;
 - наказ Міністерства фінансів України від 03.10.2011 № 1236 «Про затвердження положень про територіальні органи Державної фінансової інспекції України та їх підрозділи».
- Фінансове забезпечення діяльності органу державного фінансового контролю здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Головним завданням Держфінінспекції є здійснення державного фінансового контролю за:

- використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів;
- правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань;
- ефективним використанням коштів і майна;
- станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності;
- дотриманням бюджетного законодавства, законодавства про державні закупівлі;
- діяльністю суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Основні функції Держфінінспекції:

- ❑ 1) здійснює державний фінансовий контроль та контроль за:
 - виконанням функцій з управління об'єктами державної власності;
 - цільовим та ефективним використанням коштів державного і місцевих бюджетів;
 - цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;
 - достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників;
 - відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
 - веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;
 - станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів;
 - усуненням виявлених недоліків і порушень;

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- ❑ 2) розробляє пропозиції щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому;
- ❑ 3) вживає в установленому порядку заходів до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства та притягнення до відповідальності винних осіб;
- ❑ 4) здійснює інші повноваження, визначені законами України та покладені на нього Кабінетом Міністрів України.

Держфінінспекція розглядає листи, заяви і скарги громадян про факти порушення законодавства з фінансових питань. Звернення, в яких повідомляється про крадіжки, розтрата, недостачі, інші правопорушення, негайно пересилаються правоохоронним органам для прийняття рішення згідно з законодавством.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Права Держфінінспекції

- ❑ 1) перевіряти в ході державного фінансового контролю грошові та бухгалтерські документи, звіти, кошториси й інші документи, що підтверджують надходження і витрачання коштів та матеріальних цінностей, документи щодо проведення процедур державних закупівель, проводити перевірки фактичної наявності цінностей (коштів, цінних паперів, сировини, матеріалів, готової продукції, устаткування тощо);
- ❑ 2) безперешкодного доступу в ході державного фінансового контролю на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать підприємствам, установам та організаціям, що контролюються; призупиняти в межах своїх повноважень бюджетні асигнування, зупиняти операції з бюджетними коштами в установленому законодавством порядку, а також застосовувати та ініціювати застосування відповідно до закону інших заходів впливу у разі виявлення порушень законодавства;
- ❑ 3) залучати на договірних засадах кваліфікованих фахівців відповідних органів виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ і організацій для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок;

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- 4) вимагати від керівників підконтрольних установ проведення інвентаризацій основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів і розрахунків, у разі відмови у проведенні таких інвентаризацій - звернутися до суду щодо спонукання до проведення таких інвентаризацій, а до ухвалення відповідного рішення судом - у присутності понятих та представників зазначених підприємств, установ і організацій, щодо яких проводиться ревізія, опечатувати каси, касові приміщення, склади та архіви на термін не більше 24 годин з моменту такого опечатування, зазначеного в протоколі. Порядок опечатування кас, касових приміщень, складів та архівів встановлюється Кабінетом Міністрів України;

при проведенні ревізій вилучати у підприємств, установ і організацій копії фінансово-господарських та бухгалтерських документів, які свідчать про порушення, а на підставі рішення суду - вилучати до закінчення ревізії оригінали первинних фінансово-господарських та бухгалтерських документів із складенням опису, який скріплюється підписами представника органу державного фінансового контролю та керівника відповідного підприємства, відповідної установи, організації, та залишенням копій таких документів таким підприємствам, установам, організаціям;

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- ❑ 5) одержувати від Національного банку України та його установ, банків та інших кредитних установ необхідні відомості, копії документів, довідки про банківські операції та залишки коштів на рахунках об'єктів, що контролюються, а від інших підприємств і організацій, в тому числі недержавної форми власності, що мали правові відносини із зазначеними об'єктами, - довідки і копії документів про операції та розрахунки з підприємствами, установами, організаціями. Одержання від банків інформації, що становить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України «Про банки і банківську діяльність»;
- ❑ 6) одержувати від службових і матеріально відповідальних осіб об'єктів, що контролюються, письмові пояснення з питань, які виникають у ході здійснення державного фінансового контролю;
- ❑ 7) пред'являти керівникам та іншим особам підприємств, установ та організацій, що контролюються, обов'язкові до виконання вимоги щодо усунення виявлених порушень законодавства, вилучати в судовому порядку до бюджету виявлені ревізіями приховані і занижені валютні та інші платежі, ставити перед відповідними органами питання про припинення бюджетного фінансування і кредитування, якщо отримані підприємствами, установами та організаціями кошти і позички використовуються з порушенням чинного законодавства;

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- ❑ 8) порушувати перед відповідними державними органами питання про визнання недійсними договорів, укладених із порушенням законодавства, у судовому порядку стягувати у дохід держави кошти, отримані підконтрольними установами за незаконними договорами, без установлених законом підстав та з порушенням законодавства;
- ❑ 9) накладати у випадках, передбачених законодавчими актами, на керівників та інших службових осіб підконтрольних установ адміністративні стягнення;
- ❑ 10) звертатися до суду в інтересах держави, якщо підконтрольною установою не забезпечено виконання вимог щодо усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства з питань збереження і використання активів.
- ❑ 11) одержувати від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб - підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

- ❑ 12) проводити на підприємствах, в установах та організаціях зустрічні звірки з метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку підприємства, установи та організації, що контролюється;
- ❑ 13) при виявленні збитків, завданих державі чи підприємству, установі, організації, що контролюється, визначати їх розмір у встановленому законодавством порядку;
- ❑ 14) ініціювати проведення перевірок робочими групами центральних органів виконавчої влади;
- ❑ 15) порушувати перед керівниками відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у допущених порушеннях.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Обов'язки і відповідальність службових осіб Держфінінспекції:

- суворо додержувати Конституції України, законів України, прав та інтересів громадян, підприємств, установ і організацій, що охороняються законом. За невиконання або неналежне виконання службовими особами своїх обов'язків вони притягаються до дисциплінарної та кримінальної відповідальності відповідно до чинного законодавства;
- у випадках виявлення зловживань і порушень чинного законодавства передавати правоохоронним органам матеріали ревізій, а також повідомляти про виявлені зловживання і порушення державним органам і органам, уповноваженим управляти державним майном.
- при вилученні документів у зв'язку з їх підробкою або виявленими зловживаннями негайно повідомити про це в правоохоронні органи. Вилучені документи зберігаються до закінчення ревізії. Після цього вони повертаються відповідному підприємству, установі або організації, якщо відповідно до кримінального процесуального закону не прийнято рішення про виїмку цих документів.
- забезпечувати дотримання правового режиму інформації з обмеженим доступом, установленого законом.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Підконтрольні об'єкти державного фінансового контролю:

- міністерства та інші органи виконавчої влади;
- державні фонди;
- фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- бюджетні установи;
- суб'єкти господарювання державного сектору економіки;
- підприємства, установи та організації, незалежно від форми власності, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Державний фінансовий контроль забезпечується Держфінінспекцією виконанням:

- 1) державного фінансового аудиту;
- 2) інспектування;
- 3) перевірки державних закупівель.

Порядок проведення державного фінансового аудиту, інспектування та перевірок державних закупівель устанавлюється Кабінетом Міністрів України.

Тема 3. Державна фінансова інспекція та її функції

Перевірка державних закупівель полягає у документальній та фактичній перевірці та аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі та проводиться Держфінінспекцією на всіх стадіях державних закупівель.

Державні закупівлі в Україні регулюються Законом України "Про здійснення державних закупівель" від 10.04.2014 р. № 1197-VII та Законом України "Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності" від 24.05.2012 р. № 4851-VI.

Процедура проведення перевірок державних закупівель встановлена Порядком проведення перевірок державних закупівель Державною фінансовою інспекцією, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 631.

Контроль за дотриманням законодавства щодо закупівель здійснюється як у порядку проведення перевірки державних закупівель, так і під час державного фінансового аудиту та інспектування.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Мета державного фінансового аудиту – перевірка та аналіз фактичного стану справ щодо:

- законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів, майна та інших активів держави;
- правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності,
- функціонування системи внутрішнього контролю.

Результати державного фінансового аудиту та їх оцінка викладаються в аудиторському звіті.

Методика проведення Держфінінспекцією державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання затверджена наказом Міністерства фінансів України 26.06.2014 р. № 728.

Проведення державного фінансового аудиту не поширюється на бюджетні установи.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Основні завдання проведення аудиту

- 1) оцінка рівня управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту (дотримання вимог законодавства, актів і рішень органів управління; досягнення визначених цілей, завдань та набуття кращого досвіду діяльності з виконання показників економічності, продуктивності і результативності; достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності; збереження активів);
- 2) виявлення факторів ризику, а також внутрішніх резервів для підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту;
- 3) підготовка обґрунтованих рекомендацій для підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту, усунення наявних порушень, проблем і недоліків та запобігання їм у подальшому.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

ЕТАПИ ПРОЦЕСУ АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ

I етап - планування аудиту діяльності

II етап - підготовка програми аудиту діяльності

III етап - перевірка факторів ризику

IV - звітування про результати аудиту діяльності

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап I. Планування аудиту діяльності

Планування аудиту діяльності ґрунтується на попередньому вивченні особливостей діяльності об'єкта аудиту з метою:

- 1) отримання розуміння про середовище діяльності об'єкта аудиту, а саме: правове забезпечення фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту; систему управління, зокрема організацію внутрішнього контролю; досягнення визначених цілей та завдань;
- 2) формування загального уявлення про вимоги, яким повинна відповідати діяльність об'єкта аудиту, встановлення відхилень від норм та завдань, а також визначення факторів ризику.

Фактори ризику – недоліки і проблеми, які вплинули або можуть негативно вплинути на рівень управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту, досягнення ним поставлених цілей і завдань, ефективне використання ресурсів, результати його фінансово-господарської діяльності.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап I. Планування аудиту діяльності

Джерела інформації для вивчення особливостей діяльності об'єкта аудиту:

- нормативно-правові акти, установчі, розпорядчі та інші документи органу управління;
- фінансова та статистична звітність об'єкта аудиту та в разі потреби інших суб'єктів господарювання, однотипних за певними характеристиками його діяльності;
- матеріали попередніх аудитів діяльності, перевірок державних закупівель та ревізій.

Інформацію можна одержати:

- на письмовий запит органу Держфінінспекції від об'єкта аудиту за його місцезнаходженням, від його органу управління, органів державної влади та місцевого самоврядування;
- від інших підприємств, установ і організацій;
- за результатами попередніх аудитів діяльності, перевірок державних закупівель і ревізій.

За результатами опрацювання зібраної інформації керівник групи державних аудиторів складає план аудиту діяльності, який затверджується керівником органу Держфінінспекції.

Етап I. Планування аудиту діяльності

План аудиту діяльності повинен містити:

- 1) вступну частину, в якій вказуються мета аудиту діяльності, обґрунтування необхідності його проведення та склад фахівців, яких планується залучити до проведення аудиту діяльності;
- 2) стислу характеристику об'єкта аудиту (мета діяльності, функції щодо виконання державних програм (за наявності); структура об'єкта аудиту та чисельність його працівників; показники фінансово-господарської діяльності (планові, фактичні) та їх попередня оцінка щодо досягнення мети та завдань діяльності об'єкта аудиту; зміни, що відбулися з моменту останнього аудиту діяльності, де відображаються організаційні, виробничі та інші зміни в діяльності об'єкта аудиту, які могли як позитивно, так і негативно вплинути на результати діяльності, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності);
- 3) перелік факторів ризику з обґрунтуванням попередньо виявлених ризикових операцій;
- 4) інформацію про обсяг аудиту діяльності, в якій попередньо визначаються напрями діяльності об'єкта аудиту, які потребують поглибленого дослідження, а також наводяться статті балансу і показники фінансової звітності, які потребують аналізу їх складу, структури і оцінки факторів, що вплинули на їх зміну порівняно з попереднім звітним періодом, або із плановим рівнем, а також фактори, які можуть впливати на перебіг аудиту діяльності та його результати;
- 5) графік проведення аудиту діяльності.

Тема 4. Державний фінансовий аудит
Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

Підготовка програми аудиту діяльності передбачає:

- 1) уточнення інформації, зібраної на етапі планування;
- 2) проведення аналізу фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту та ефективності використання активів з наданням оцінки рівня управління об'єктом аудиту;
- 3) надання попередньої оцінки системи внутрішнього контролю;
- 4) конкретизацію факторів ризику;
- 5) визначення аудиторських процедур та обсягу вибірки, необхідних для дослідження кожного фактора ризику;
- 6) визначення необхідності в залученні до проведення аудиту діяльності інших органів Держфінінспекції чи представників інших органів влади, установ та організацій;
- 7) складання програми аудиту діяльності.

Тема 4. Державний фінансовий аудит
Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

- 1) уточнення інформації, зібраної на етапі планування** (передбачає поглиблене дослідження визначених факторів ризику (ризикових операцій));

- 2) проведення аналізу фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту та ефективності використання активів з наданням оцінки рівня управління об'єктом аудиту:**
 - порівняння планових і фактичних показників фінансових планів;
 - порівняння фактичних показників фінансової звітності за декілька років у динаміці (активів, дебіторської заборгованості, власного капіталу, зобов'язань, дохідності активів, доходів та витрат, у тому числі валового прибутку (збитку) та операційних витрат за економічними елементами тощо);
 - визначення оцінки ефективності управління об'єктом аудиту відповідно до Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170, або з використанням інших методик.

Результати виконаного аналізу є додатками до аудиторського звіту.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

3) надання попередньої оцінки системи внутрішнього контролю.

Полягає у дослідженні внутрішніх правил та процедур контролю щодо раціонального та економного використання активів, викриття фальсифікацій та запобігання помилкам, подання достовірної фінансової звітності.

З метою оцінки системи внутрішнього контролю досліджуються:

- основні принципи управління;
- зміст контракту між керівником об'єкта аудиту і органом управління; наказ про розподіл обов'язків між заступниками керівника; положення про відділи чи інші структурні підрозділи, посадові інструкції відповідальних фахівців;
- наказ про облікову політику;
- графік документообігу; положення щодо зберігання та знищення бухгалтерських документів;
- розпорядчі та інші документи щодо підписання фінансових документів; дотримання термінів і правил проведення інвентаризацій, забезпечення умов для збереження коштів і матеріальних цінностей;
- склад, фаховий рівень та періодичність проходження підвищення кваліфікації працівників бухгалтерської, економічної та фінансової служб;
- наявність підрозділу внутрішнього контролю (аудиту),;
- кадрова політика щодо кваліфікаційних вимог до осіб, які займають відповідальні посади, та частота зміни працівників на відповідальних посадах;
- порядок підготовки внутрішньої звітності (управлінської звітності) для цілей управління об'єктом аудиту тощо.

Оцінки системи внутрішнього контролю

- Позитивна** – система внутрішнього контролю попереджує, виявляє та своєчасно (у межах звітного періоду) усуває ті суттєві помилки в роботі персоналу, які можуть бути своєчасно попереджені і виправлені як у частині використання майна, так і в частині визначення окремих статей доходів і витрат та фінансового результату.
- Умовно позитивна** – система внутрішнього контролю є недостатньою для попередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту.
- Негативна** – система внутрішнього контролю не попереджує (або не має змоги попереджувати) суттєвих для об'єкта аудиту порушень і недоліків, що негативно впливають на використання активів, формування статей доходів і витрат та на фінансовий результат.
- Негативна оцінка системи внутрішнього контролю збільшує ризики можливого допущення об'єктом аудиту порушень і недоліків, тому передбачає планування більшого обсягу аудиторських процедур.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

4) конкретизація факторів ризику.

За результатами 1), 2), 3) конкретизуються та визначаються зовнішні і внутрішні фактори ризику (ризикові операції), які негативно впливають на діяльність об'єкта аудиту.

Зовнішні фактори ризику (ризикові операції) є незалежними від об'єкта аудиту, але безпосередньо впливають на його діяльність та фінансові результати.

До зовнішніх факторів ризику (ризикових операцій) відносяться:

- зміни, внесені до нормативно-правових актів, якими безпосередньо регулюється діяльність об'єкта аудиту або встановлюються правила здійснення ним певних видів господарських операцій;
- зміни, внесені до нормативно-правових актів, якими змінюється порядок відображення в обліку певних операцій чи змінюється порядок складання фінансової звітності;
- зміну стратегії розвитку галузі, в якій провадить свою діяльність об'єкт аудиту, що зумовлює зменшення обсягів державного замовлення;
- штучне обмеження використання виробничої потужності об'єкта аудиту та обсягу виробництва продукції (товарів, робіт чи послуг) у зв'язку з обмеженою можливістю внутрішнього ринку спожити весь обсяг продукції та обмеженням експорту;
- форс-мажорні обставини та інше.

Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

Внутрішні фактори ризику є наслідком управлінських рішень об'єкта аудиту в частині володіння, використання та розпорядження фінансовими ресурсами, необоротними та іншими активами і можуть ним регулюватися.

До внутрішніх факторів ризику відносяться:

1) фактори ризику, пов'язані з фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту:

- зміни в організаційній структурі, внаслідок яких деякі функції виконуватимуться структурними підрозділами, працівники яких не мають відповідного досвіду та кваліфікації; створення нових структурних підрозділів;
- відсутність або формальність правил здійснення внутрішнього контролю;
- зміни виду господарської діяльності об'єкта аудиту;
- суттєві зміни показників фінансового плану порівняно з попередніми роками (зокрема суттєве збільшення видатків при незначному збільшенні доходів);
- укладення договорів із суб'єктами господарювання: які мають значну заборгованість перед об'єктом аудиту; щодо яких є інформація про завищення ними обсягів і вартості робіт; які існують менше року; основна діяльність яких не є предметом договорів;
- значне зростання дебіторської та/або кредиторської заборгованості;
- укладання договору, умови якого заздалегідь є вкрай не вигідними для об'єкта аудиту, чи наявність сумнівів щодо повноти виконання умов договору, спроможності його оплати тощо;
- здійснення правочинів, які не відповідають та/або суперечать: вимогам чинного законодавства, розпорядчим актам органів управління, внутрішнім наказам, порядкам, політиці об'єкта аудиту тощо.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

- 2) фактори ризику, пов'язані з веденням бухгалтерського обліку:
- внесення змін до облікової політики об'єкта аудиту;
 - відсутність положення про бухгалтерську службу, посадових інструкцій відповідальних працівників, графіка документообігу тощо;
 - низький рівень автоматизації бухгалтерського обліку, застосування неліцензійних програм з ведення бухгалтерського обліку або несвоєчасне їх оновлення відповідно до змін у методології ведення бухгалтерського обліку чи в обліковій політиці;
 - частота зміни працівників бухгалтерської, фінансово-економічних служб об'єкта аудиту;
- 3) фактори ризику, що виникли внаслідок не усунення недоліків, виявлених попереднім аудитом діяльності.

Визначені фактори ризику (ризикові операції) викладаються у вигляді гіпотез причин можливого погіршення фінансового стану об'єкта аудиту, невиконання ним своїх функцій та неефективного використання майна.

5) визначення аудиторських процедур та обсягу вибірки, необхідних для дослідження кожного фактора ризику.

Аудиторські процедури – виконання державним аудитором у логічній послідовності сукупності методичних прийомів документального і фактичного контролю з метою отримання аудиторських доказів для оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю.

Визначення обсягу вибірки проводиться з метою застосування аудиторських процедур по відношенню менш ніж до 100 % об'єктів всієї сукупності, що досліджується, для отримання аудиторських доказів, які дають змогу скласти думку про всю цю сукупність.

Для забезпечення обґрунтованості висновків оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту обсяг вибірки має бути не меншим 50 % сукупності даних, що досліджувалися.

Прикладами об'єктів перевірки, при дослідженні яких може бути застосована вибірка, є: основні засоби; матеріали і запаси; дебіторська і кредиторська заборгованості; дохід та витрати; оплата праці тощо.

Обрані аудиторські процедури та обсяг вибірки повинні забезпечувати обґрунтованість висновків за результатами оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту, правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності, системи внутрішнього контролю.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап II. Підготовка програми аудиту діяльності

На основі плану аудиту діяльності та з урахуванням інформації, отриманої за результатами детального вивчення об'єкта аудиту, складається програма аудиту діяльності.

У програмі аудиту діяльності зазначаються:

- мета аудиту діяльності, підстава для його проведення, відповідний орган Держфінінспекції, який проводить аудит діяльності;
- інформація про діяльність об'єкта аудиту;
- результати проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності та попередньої оцінки системи внутрішнього контролю;
- перелік факторів ризику (ризикових операцій), які передбачається перевірити, аудиторські процедури, які необхідно застосувати, та обсяг вибірки;
- необхідність залучення до проведення аудиту діяльності представників інших органів влади, установ та організацій;
- інформація про керівника аудиторської групи, державних аудиторів, які здійснюють аудит діяльності, та графік проведення аудиту діяльності.

Програма аудиту діяльності затверджується керівником органу Держфінінспекції.

Програма аудиту діяльності складається у двох примірниках, один з яких надається керівнику об'єкта аудиту, про що робиться запис на другому примірнику, який залишається органу Держфінінспекції.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап III. Перевірка факторів ризику

За результатами перевірки факторів ризику підтверджується або спростовується попередня інформація стосовно них.

Кожний фактор ризику, визначений програмою аудиту діяльності, має бути дослідженим на предмет:

- відповідності внутрішніх розпорядчих актів об'єкта аудиту вимогам чинного законодавства та актам організаційно-розпорядчого характеру органу управління;
- відповідності господарських операцій вимогам законодавства та розпорядчим актам вищестоящих установ і організацій чи органів управління, які є обов'язковими для виконання об'єктом аудиту;
- виконання наданих органом управління завдань та заходів, пов'язаних із виконанням загальнодержавних (регіональних) та/або бюджетних програм;
- обґрунтованості (доцільності) проведених операцій для провадження господарської діяльності об'єкта аудиту;
- порівняння фактично отриманого результату з очікуваним.

У разі виявлення порушень чи відхилень від норм слід визначити вплив цих порушень (недоліків) на достовірність фінансової звітності та показники ведення фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту.

Етап IV. Звітування про результати аудиту діяльності

За результатами аудиту діяльності складається **аудиторський звіт**.

Аудиторський звіт має бути зрозумілим та конструктивним, його виклад - стислим і чітким.

Аудиторський звіт включає такі розділи:

- вступ;
- результати аудиторських процедур;
- висновки;
- рекомендації;
- додатки.

Вступ має містити інформацію про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту діяльності.

У розділі *«Результати аудиторських процедур»* наводяться:

- результати досліджень дотримання законодавства і забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту.
- результати аналізу фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту та результати дослідження чинників, які негативно впливають на діяльність об'єкта аудиту;
- - інформація про вплив порушень і недоліків на розміри платежів до бюджетів і державних фондів, фінансові результати і розмір прибутку об'єкта аудиту та величину активів.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Етап IV. Звітування про результати аудиту діяльності

У розділі «*Висновки*» дається оцінка:

- рівня управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту;
 - ефективності управління його майном;
 - досягнення об'єктом аудиту визначених цілей і завдань;
 - достовірності фінансової звітності і системи внутрішнього контролю.
- Висновки групуються виходячи з істотності їх впливу на фінансово-господарську діяльність об'єкта аудиту.

У розділі «*Рекомендації*» зазначаються пропозиції, реалізація яких є необхідною умовою для якісних змін в управлінні об'єктом аудиту.

Рекомендації повинні:

- ґрунтуватися на результатах перевірки факторів ризику (ризикових операцій), підкріплених фактами і висновками;
- зосереджувати увагу на тому, що треба змінити;
- залишити на розсуд об'єкта аудиту способи проведення змін;
- бути достатньо детальними і реальними для впровадження.

Тема 4. Державний фінансовий аудит

Аудиторський звіт підлягає розгляду за участю керівництва об'єкта аудиту. За результатами розгляду аудиторський звіт складається в 4-х примірниках і підписується керівником групи державних аудиторів.

Зауваження і пропозиції керівництва об'єкта аудиту до аудиторського звіту, які не були враховані під час розгляду, оформлюються у вигляді протоколу розбіжностей до аудиторського звіту та надаються органу Держфінінспекції для аналізу.

Примірники аудиторського звіту передаються керівнику об'єкта аудиту, його органу управління, а також Міністерству фінансів України. Один примірник аудиторського звіту залишається органу Держфінінспекції.

Передача аудиторського звіту керівництву об'єкта аудиту здійснюється одним із таких способів:

- особисто під розписку керівнику або головному бухгалтеру об'єкта аудиту;
- через діловодну службу з відміткою про дату реєстрації в журналі вхідної кореспонденції об'єкта аудиту;
- рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням.

Керівник об'єкта аудиту зобов'язаний у місячний строк інформувати орган Держфінінспекції, який проводив аудит діяльності, про стан врахування рекомендацій, що містяться в аудиторському звіті.

Рішення щодо оприлюднення результатів аудиту діяльності приймається керівництвом органу Держфінінспекції, який проводив аудит діяльності.

Тема 5. Інспектування

Інспектування здійснюється у формі ревізії.

Ревізія – документальна і фактична перевірка комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи з метою:

- а) виявлення порушень законодавства;
- б) встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально-відповідальних осіб;
- в) притягнення винних осіб до відповідальності;
- г) забезпечення відшкодування заподіяних збитків;
- д) вжиття заходів щодо запобігання порушенням у майбутньому.

Результати ревізії викладаються в акті.

Порядок проведення інспектування Держфінінспекцією затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550.

Види ревізій – планова ревізія та позапланова ревізія.

Тема 5. Інспектування

Планова ревізія проводиться згідно плану проведення ревізій підконтрольних установ за письмовим рішенням керівника відповідного органу державного фінансового контролю не частіше одного разу на календарний рік.

Тривалість планової виїзної ревізії не повинна перевищувати 30 робочих днів.

Посадові особи органу державного фінансового контролю вправі приступити до проведення ревізії за наявності *направлення на ревізію*, в якому зазначаються: дата видачі, назва органу державного фінансового контролю, мета, вид, підстави, дата початку та дата закінчення ревізії, посади, звання та прізвища посадових осіб органу державного фінансового контролю, які проводитимуть ревізію.

Планова ревізія розпочинається не раніше ніж через 10 календарних днів після надіслання об'єкту контролю повідомлення.

Тема 5. Інспектування

Позаплановою ревізією вважається ревізія, яка не передбачена в планах роботи органу державного фінансового контролю і проводиться за наявності хоча б однієї з таких обставин:

- 1) підконтрольною установою подано скаргу про порушення законодавства посадовими особами органу держфінконтролю під час проведення планової чи позапланової ревізії, в якій міститься вимога про повне або часткове скасування результатів відповідної ревізії;
- 2) у разі виникнення потреби у перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з підконтрольною установою, якщо підконтрольна установа не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу держфінконтролю протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
- 3) проводиться реорганізація (ліквідація) підконтрольної установи;
- 4) у разі надходження доручення щодо проведення ревізій у підконтрольних установах від Кабінету Міністрів України, органів прокуратури, органів доходів і зборів, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, в якому містяться факти, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України, перевірку додержання яких віднесено законом до компетенції органів державного фінансового контролю;
- 5) у разі, коли стосовно посадових або службових осіб органу державного фінансового контролю, які проводили планову або позапланову ревізію підконтрольної установи, розпочато службове розслідування або у випадку повідомлення їм про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Тема 5. Інспектування

Позапланова ревізія може здійснюватися лише підставі рішення суду.

Орган або особа, що ініціює проведення позапланової ревізії, подає до суду письмове обґрунтування підстав такої ревізії та дати її початку і закінчення, документи, які свідчать про виникнення підстав для проведення такої ревізії, а також на вимогу суду - інші відомості.

Тривалість позапланової ревізії не повинна перевищувати 15 робочих днів.

Про проведення позапланової ревізії об'єкт контролю не повідомляється.

Тема 5. Інспектування

Посадові особи органу державного фінансового контролю вправі приступити до проведення позапланової ревізії за наявності :

- *направлення на ревізію*, в якому зазначаються: дата видачі, назва органу державного фінансового контролю, мета, вид, підстави, дата початку та дата закінчення ревізії, посади, звання та прізвища посадових осіб органу державного фінансового контролю, які проводитимуть ревізію;
- *копії рішення суду* про дозвіл на проведення позапланової виїзної ревізії, в якому зазначаються підстави проведення такої ревізії, дата її початку та дата закінчення, а у разі проведення ревізії щодо суб'єктів господарської діяльності, не віднесених до підконтрольних установ, - також номер кримінального провадження, орган, що здійснює досудове розслідування, дата та підстави повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Тема 5. Інспектування

Ревізія проводиться шляхом документальної та фактичної перевірки.

Документальна перевірка передбачає контроль за установчими, фінансовими, бухгалтерськими (первинними і зведеними) документами, статистичною, фінансовою та бюджетною звітністю, господарськими договорами, розпорядчими та іншими документами об'єкта контролю, пов'язаними з плануванням і провадженням фінансово-господарської діяльності, веденням бухгалтерського обліку, складенням фінансової звітності. У разі ведення бухгалтерського обліку з використанням електронних засобів зберігання і обробки інформації на вимогу посадової особи контролюючого органу керівник об'єкта контролю повинен забезпечити оформлення відповідних документів на паперовому носії.

Фактична перевірка передбачає контроль за наявністю грошових сум, цінних паперів, бланків суворої звітності, оборотних і необоротних активів, інших матеріальних і нематеріальних цінностей шляхом проведення інвентаризації, обстеження та контрольного обміру виконаних робіт, правильністю застосування норм витрат сировини і матеріалів, виходу готової продукції і природних втрат шляхом організації контрольних запусків у виробництво, контрольних аналізів готової продукції та інших аналогічних дій .

Тема 5. Інспектування

У ході підготовки до ревізії посадовими особами Держфінінспекції складається програма ревізії, в якій визначаються найменування об'єкта контролю, тема, період та питання, що підлягають ревізії.

Програма затверджується керівником контролюючого органу чи його заступником.

Для проведення ревізії за зверненням правоохоронного органу складається програма ревізії на підставі питань, що містяться у зверненні, постанові слідчого або прокурора, рішенні суду.

Програма ревізії письмово погоджується з правоохоронним органом.

Тема 5. Інспектування

Оформлення результатів ревізії

Результати ревізії оформляються актом, який складається на паперовому носії державною мовою і повинен мати наскрізну нумерацію сторінок.

На першому аркуші акта ревізії, який оформляється на бланку контролюючого органу, зазначається назва документа, дата і номер, місце складення (назва міста, села чи селища).

Акт ревізії містить:

- **вступну частину**, в якій зазначаються підстава для проведення ревізії, тема ревізії, повна назва об'єкта контролю, його місцезнаходження, відомості про організаційно-правову форму та форму власності, дати початку і закінчення ревізії, період, який підлягав ревізії, перелік посадових осіб контролюючого органу та залучених спеціалістів, що проводили ревізію, перелік посадових осіб, які відповідали за фінансово-господарську діяльність об'єкта контролю у період, що підлягав ревізії;
- **констатуючу частину**, в якій наведено інформацію про результати ревізії в розрізі кожного питання програми із зазначенням, за який період, яким способом (вибірковим, суцільним) та за якими документами перевірено ці питання, висновок про наявність або відсутність порушень законодавства, а також у разі наявності порушень розмір збитків, завданих державі чи об'єкту контролю.

Тема 5. Інспектування

Акт ревізії підписується посадовою особою контролюючого органу та керівником і головним бухгалтером об'єкта контролю або особою, уповноваженою на ведення бухгалтерського обліку, а також за необхідності іншими працівниками об'єкта.

Акт ревізії складається у трьох примірниках: перший - для контролюючого органу, другий - для об'єкта контролю, третій - для передачі правоохоронним органам у випадках, передбачених нормативно-правовими актами.

Для унеможливлення підробки примірники акта візуються посадовою особою контролюючого органу на кожній сторінці із зазначенням на останній сторінці загальної кількості сторінок.

Тема 5. Інспектування

Після складення акта ревізії посадова особа Держфінінспекції підписує всі його примірники та забезпечує реєстрацію в журналі реєстрації актів ревізій, форма якого визначається Держфінінспекцією.

Перший і третій примірники акта ревізії надаються для ознайомлення і підписання об'єкту контролю у строк не пізніше ніж 5 робочих днів після закінчення ревізії одним із таких способів:

- а) особисто під розписку керівнику або головному бухгалтеру об'єкта контролю;
- б) через канцелярію з відміткою на примірнику акта контролюючого органу про дату реєстрації в журналі вхідної кореспонденції об'єкта контролю та підписом працівника канцелярії (загального відділу), який здійснив реєстрацію;
- в) рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням. При цьому на примірнику акта, що залишається в контролюючому органі, зазначаються реквізити поштового повідомлення, яке долучається до матеріалів ревізії.

Керівник, головний бухгалтер та інші визначені працівники об'єкта контролю зобов'язані ознайомитися з актом ревізії та у разі погодження з викладеними у ньому фактами підписати отримані примірники акта.

У разі наявності заперечень (зауважень) щодо змісту акта ревізії керівник, головний бухгалтер чи інші особи підписують його із застереженням.

Тема 5. Інспектування

Реалізація результатів ревізії

- При виявленні ревізією порушень законодавства посадові особи контролюючого органу, не чекаючи закінчення ревізії, мають право усно рекомендувати керівникам об'єкта контролю невідкладно вжити заходів для їх усунення та запобігання у подальшому.
- Якщо вжитими в період ревізії заходами не забезпечено повне усунення виявлених порушень, контролюючим органом у строк не пізніше ніж 10 робочих днів після реєстрації акта ревізії надсилається об'єкту контролю **письмова вимога** щодо усунення виявлених ревізією порушень законодавства із зазначенням строку зворотного інформування.
- Про усунення виявлених ревізією фактів порушення законодавства об'єкт контролю у строк, визначений вимогою про їх усунення, повинен інформувати відповідний контролюючий орган з поданням завірених копій первинних, розпорядчих та інших документів, що підтверджують усунення порушень.
- Про результати ревізії, якою виявлено порушення законів та інших нормативно-правових актів, інформуються органи управління об'єкта контролю та за необхідності відповідні органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Тема 5. Інспектування

- У разі проведення ревізії на підставі звернення правоохоронних органів, а також коли ревізією, проведеною з інших підстав, виявлено порушення, за які передбачено кримінальну відповідальність або які містять ознаки корупційних правопорушень, матеріали таких ревізій передаються до правоохоронних органів.
- У разі коли діями чи бездіяльністю працівників об'єкта контролю державі або підконтрольній установі заподіяна матеріальна шкода, контролюючий орган ставить вимоги перед керівником об'єкта контролю та органом його управління щодо пред'явлення цивільних позовів до винних осіб.

Тема 5. Інспектування

За результатами проведеної ревізії контролюючі органи вживають заходів для забезпечення:

- притягнення до адміністративної, дисциплінарної та матеріальної відповідальності винних у допущенні порушень працівників об'єктів контролю;
- порушення перед відповідними державними органами питання про визнання недійсними договорів, укладених із порушенням законодавства;
- звернення до суду в інтересах держави щодо усунення виявлених ревізією порушень законодавства з питань збереження і використання активів, а також стягнення у дохід держави коштів, одержаних за незаконними договорами, без встановлених законом підстав або з порушенням вимог законодавства;
- застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства.

За спільним рішенням контролюючого органу та об'єкта контролю або його органу управління інформація про результати ревізії вноситься на обговорення на колегіях, нарадах, що проводяться об'єктом контролю.

Відомості про результати ревізії можуть оприлюднюватися через засоби масової інформації.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Рахункова палата є державним колегіальним органом.

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням.

Рахункова палата підзвітна Верховній Раді України та регулярно її інформує про результати своєї роботи.

Рахункова палата є організаційно, функціонально та фінансово незалежною, самостійно планує свою діяльність. Незаконне втручання у її діяльність забороняється і тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI).

Фінансове забезпечення діяльності Рахункової палати здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів **державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)**.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Рахункова палата складається з **дев'яти членів** Рахункової палати.

Членами Рахункової палати є Голова Рахункової палати, його заступник та інших 7 членів Рахункової палати.

Для забезпечення виконання покладених на Рахункову палату повноважень діє апарат Рахункової палати, що складається з департаментів, територіальних та інших структурних підрозділів (включаючи патронатні служби членів Рахункової палати).

Організацію роботи члена Рахункової палати забезпечує його патронатна служба у складі не більше трьох радників.

Заробітна плата Голови Рахункової палати становить 30 мінімальних заробітних плат, заступника Голови Рахункової палати – 27 мінімальних заробітних плат, іншого члена Рахункової палати – 25 мінімальних заробітних плат.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Членом Рахункової палати може бути громадянин України:

- не молодший тридцяти років;
- який володіє державною мовою та однією з офіційних мов Ради Європи;
- має вищу освіту не нижче ступеня магістра;
- має загальний стаж роботи не менше семи років, у тому числі стаж роботи у сфері державного контролю (аудиту), економіки, фінансів або права не менше п'яти років;
- має бездоганну ділову репутацію.

Перебування на посаді члена Рахункової палати несумісне з будь-якою іншою державною чи підприємницькою діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності), входженням до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку.

Член Рахункової палати не може належати до політичної партії, брати участь у політичних акціях, зборах, мітингах, походах і демонстраціях, а також страйках.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Не може бути призначена на посаду члена Рахункової палати особа:

- 1) яка досягла шістдесятип'ятирічного віку;
- 2) яка за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;
- 3) яка за станом здоров'я не може виконувати повноваження члена Рахункової палати;
- 4) яка має не зняту чи не погашену в установленому законом порядку судимість;
- 5) на яку протягом останнього року було накладено адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- 6) яка має громадянство чи підданство іншої держави;
- 7) яка не пройшла перевірку, передбачену законами України "Про очищення влади" та "Про запобігання корупції";
- 8) яка не подала декларацію, передбачену Законом України "Про запобігання корупції", за рік, що передує року призначення на відповідну посаду.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Члени Рахункової палати призначаються на посади та звільняються з посад Верховною Радою України.

Призначення членів Рахункової палати на посади здійснюється на підставі конкурсу.

Голова Рахункової палати призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Голови Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України вносить на розгляд Верховної Ради України подання про призначення на посаду Голови Рахункової палати одного із членів Рахункової палати.

Заступник Голови Рахункової палати обирається на засіданні Рахункової палати шляхом відкритого голосування за поданням Голови Рахункової палати зі складу членів Рахункової палати.

Строк повноважень членів Рахункової палати становить шість років. Одна і та сама особа не може обіймати таку посаду понад два строки.

Строк повноважень Голови Рахункової палати та його заступника становить шість років.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення:

- фінансового аудиту;*
- аудиту ефективності;*
- експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.*

Підставою для здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) є:

- план роботи Рахункової палати або рішення Рахункової палати про здійснення позапланового заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту);
- підписане на виконання такого заходу членом Рахункової палати відповідне доручення.

У дорученні зазначаються підстава, мета, предмет, строк здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), а також склад контрольної групи.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Фінансовий аудит полягає у перевірці, аналізі та оцінці правильності ведення, повноти обліку і достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету, встановлення фактичного стану справ щодо цільового використання бюджетних коштів, дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами.

Аудит ефективності передбачає встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Оцінка продуктивності використання бюджетних коштів передбачає встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядника та одержувача бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету.

Оцінка результативності використання бюджетних коштів передбачає встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядника та одержувача бюджетних коштів запланованим результатам.

Оцінка економності використання бюджетних коштів передбачає встановлення стану досягнення розпорядником та одержувачем таких коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

За результатами здійснення аудиту ефективності та фінансового аудиту складається **акт**, у якому зазначаються:

- фактичний стан справ щодо предмета аудиту;
- виявлені порушення законодавства та недоліки (зазначаються з наведенням інформації про акти законодавства, що порушені, а також розмір заподіяних збитків);
- факти неефективного використання коштів державного бюджету.

В акті наводиться перелік документів, інших матеріалів, які перевірялися, аналізувалися, оцінювалися під час здійснення аудиту ефективності, фінансового аудиту.

Акт підписується керівником контрольної групи, членами контрольної групи та керівником об'єкта контролю.

За наявності зауважень щодо змісту акта керівник об'єкта контролю підписує акт із застереженнями та подає (надсилає) члену Рахункової палати, відповідальному за здійснення аудиту ефективності, фінансового аудиту, аргументовані письмові зауваження стосовно положень акта, з якими не погоджується. Такі зауваження додаються до акта і є його невід'ємною частиною, а також розглядаються членом Рахункової палати під час складання звіту за результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

За результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) складається звіт, складовими частинами якого є акт (у разі наявності), висновки та рекомендації (пропозиції).

Звіт підписує та представляє на засіданні Рахункової палати член Рахункової палати, відповідальний за здійснення відповідного заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Не пізніше як за сім робочих днів до розгляду на засіданні Рахункової палати проект звіту обговорюється відповідним членом Рахункової палати та уповноваженою посадовою особою об'єкта контролю. У п'ятиденний строк об'єкт контролю може надати письмові зауваження щодо змісту проекту звіту відповідному члену Рахункової палати, який їх розглядає та складає довідку про результати розгляду зауважень. Такі зауваження і довідка додаються до звіту і є його невід'ємними частинами.

Після затвердження на засіданні Рахункової палати звіт надсилається об'єкту контролю.

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

Рахункова палата:

- 1) здійснює **фінансовий аудит та аудит ефективності** щодо:
 - надходжень до державного бюджету податків, зборів, обов'язкових платежів та інших доходів, включаючи адміністрування контролюючими органами таких надходжень;
 - проведення витрат державного бюджету, включаючи використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Вищої ради юстиції, Генеральної прокуратури України та інших органів, безпосередньо визначених Конституцією України; використання коштів державного бюджету, наданих місцевим бюджетам та фондам загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування; здійснення таємних видатків державного бюджету;
 - управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для Державного бюджету, включаючи забезпечення відрахування (сплати) до державного бюджету коштів, отриманих державою як власником таких об'єктів, та використання коштів державного бюджету, спрямованих на відповідні об'єкти;
 - надання кредитів з державного бюджету та повернення таких коштів до державного бюджету;

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

- операцій щодо державних внутрішніх та зовнішніх запозичень, державних гарантій, обслуговування і погашення державного та гарантованого державою боргу;
- використання кредитів (позик), залучених державою до спеціального фонду державного бюджету від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, виконання міжнародних договорів України, що призводить до фінансових наслідків для державного бюджету, у межах, які стосуються таких наслідків;
- здійснення державних закупівель за рахунок коштів державного бюджету;
- виконання державних цільових програм, інвестиційних проектів, державного замовлення, надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок коштів державного бюджету;
- управління коштами державного бюджету центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів;
- стану внутрішнього контролю розпорядників коштів державного бюджету;
- інших операцій, пов'язаних із надходженням коштів до державного бюджету та їх використанням;
- виконання кошторису доходів та витрат Національного банку України;

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

- 2) проводить **експертизу** поданого до Верховної Ради України проекту закону про Державний бюджет України (включаючи матеріали, що додаються до цього проекту закону) та готує відповідні висновки;
- 3) **аналізує** виконання Державного бюджету України та готує відповідні висновки, а також пропозиції щодо усунення виявлених відхилень і порушень;
- 4) **аналізує** річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України, поданий Кабінетом Міністрів України, та готує відповідні висновки з оцінкою ефективності управління коштами державного бюджету, а також пропозиції щодо усунення виявлених порушень та вдосконалення бюджетного законодавства;
- 5) **аналізує** ефективність використання суб'єктами господарювання пільг із сплати до державного бюджету податків, зборів, обов'язкових платежів, доцільність функціонування пільгових режимів оподаткування та їх вплив на загальний стан надходжень державного бюджету;
- 6) здійснює **попередній аналіз**, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, звіту Антимонопольного комітету України та звіту Фонду державного майна України в частині, що впливає на виконання державного бюджету;

Тема 6. Рахункова палата України та її завдання

- 7) здійснює за зверненням органів місцевого самоврядування, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, державних підприємств та інших суб'єктів господарювання державного сектору економіки заходи **державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)** щодо відповідних місцевих бюджетів та діяльності суб'єктів звернення;
- 8) у разі виявлення ознак кримінального або адміністративного правопорушення **інформує** про них відповідні правоохоронні органи.

Рахункова палата за результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

- 1) регулярно інформує Верховну Раду України, Президента України про результати здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), включаючи факти порушень бюджетного законодавства;
- 2) подає Верховній Раді України висновки щодо проекту закону про Державний бюджет України;
- 3) щокварталу подає Верховній Раді України висновки про стан виконання закону про Державний бюджет України, а також пропозиції щодо усунення виявлених відхилень і порушень;
- 4) подає Верховній Раді України висновки і пропозиції щодо річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України.

Тема 7. Повноваження Верховної Ради України у сфері державного фінансового контролю

Контрольні повноваження ВРУ у сфері державного зовнішнього фінансового контролю реалізуються:

- безпосередньо Верховною Радою України;
- через Рахункову палату;
- через Комітет ВРУ з питань бюджету;
- через тимчасові контрольні, ревізійні та слідчі комісії ВРУ.

Тема 7. Повноваження Верховної Ради України у сфері державного фінансового контролю

До повноважень ВРУ у сфері державного фінансового контролю, які здійснюються нею безпосередньо, належать:

- здійснення парламентського контролю у сфері державного фінансового контролю відповідно до Конституції України;
- контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу та використанням коштів резервного фонду;
- контроль за дотриманням бюджетного законодавства щодо стану виконання Державного бюджету України, у тому числі розпорядниками бюджетних коштів.

Тема 7. Повноваження Верховної Ради України у сфері державного фінансового контролю

До повноважень ВРУ у сфері державного фінансового контролю, які здійснюються через Рахункову палату, належать:

- ❑ надання відповідних доручень рахунковій палаті з питань державного фінансового контролю, що належать до її компетенції;
- ❑ заслуховування звітів та прийняття відповідних рішень на підставі цих звітів, спрямованих на вдосконалення бюджетного процесу і його складових.

До повноважень ВРУ у сфері державного фінансового контролю, які здійснюються через Комітет з питань бюджету, належать:

- ❑ контроль за формуванням Державного бюджету України відповідно до Основних напрямів бюджетної політики на наступний рік;
- ❑ контроль відповідності проектів законів, поданих на розгляд ВРУ, бюджетному законодавству.

Тема 7. Повноваження Верховної Ради України у сфері державного фінансового контролю

До повноважень ВРУ у сфері державного фінансового контролю, які здійснюються через спеціально створювані тимчасові контрольні, ревізійні та слідчі комісії ВРУ, належить:

- проведення депутатського розслідування та вивчення питання порушення фінансового законодавства, в тому числі бюджетного законодавства.

Рішення ВРУ з питань державного фінансового контролю є обов'язковими як для суб'єктів державного фінансового контролю, так і підконтрольних об'єктів згідно з законодавством.

Тема 8. Державна казначейська служба України та її контрольні функції

Державна казначейська служба України (Казначейство) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів.

Казначейство у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства, а також дорученнями Кабінету Міністрів України і Міністра фінансів.

Державна казначейська служба України здійснює свою діяльність на основі Положення про Державну казначейську службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215.

Тема 8. Державна казначейська служба України та її контрольні функції

Основними завданнями Казначейства є:

- 1) реалізація державної політики у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів;
- 2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначених сферах.

Казначейство здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи.

Тема 8. Державна казначейська служба України та її контрольні функції

Структура казначейства у Черкаській області:

- Головне управління Державної казначейської служби України у Черкаській області;
- Управління Державної казначейської служби України у містах: Черкаси, Умань, Сміла, Ватутіне, Золотоноша, Канів;
- Управління Державної казначейської служби України у Городищенському, Драбівському, Жашківському, Звенигородському, Кам'янському, Катеринопільському, Корсунь-Шевченківському, Лисянському районі, Маньківському, Монастирищенському, Тальнівському, Христинівському, Черкаському, Чигиринському, Чорнобаївському, Шполянському районах.

Тема 8. Державна казначейська служба України та її контрольні функції

Повноваження Держказначейства України у сфері державного фінансового контролю

Казначейство відповідно до покладених на нього завдань та в установленому законодавством порядку здійснює контроль за:

- веденням бухгалтерського обліку надходжень і витрат державного та місцевих бюджетів, складенням та поданням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів фінансової і бюджетної звітності;
- бюджетними повноваженнями під час зарахування надходжень бюджету;
- відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету;
- відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів бюджетних зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми;

Тема 8. Державна казначейська служба України та її контрольні функції

Повноваження Держказначейства України у сфері державного фінансового контролю

- відповідністю платежів узятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням;
- дотриманням правил за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті;
- дотриманням порядку проведення лотерей з використанням електронних систем прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу;
- дотриманням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель в частині наявності, відповідності та правильності оформлення документів.

Казначейство застосовує або здійснює заходи впливу за порушення бюджетного законодавства.

Тема 9. Державна фіскальна служба України та її функції

Державна фіскальна служба України (ДФС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

ДФС здійснює свою діяльність на основі Положення про Державну фіскальну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236.

Тема 9. Державна фіскальна служба України та її функції

Основним завданням ДФС є реалізація державної політики:

- податкової;
- у сфері митної справи;
- у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства;
- у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів;
- з адміністрування єдиного внеску, а також боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску;
- у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк;
- за дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів.

ДФС здійснює повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи.

Тема 9. Державна фіскальна служба України та її функції

Структура Державної фіскальної служби у Черкаській області:

- Головне управління ДФС у Черкаській області;
- Черкаська митниця ДФС;
- Державна податкова інспекція у м. Черкаси;
- Державна податкова інспекція у Черкаському районі;
- Золотоніська об'єднана державна податкова інспекція;
- Смілянська об'єднана державна податкова інспекція;
- Уманська об'єднана державна податкова інспекція;
- Кам'янська об'єднана державна податкова інспекція;
- Тальнівська об'єднана державна податкова інспекція;
- Христинівська об'єднана державна податкова інспекція;
- Звенигородська об'єднана державна податкова інспекція;
- Корсунь-Шевченківська об'єднана державна податкова інспекція.

Тема 9. Державна фіскальна служба України та її функції

Повноваження Державної фіскальної служби України у сфері державного фінансового контролю

ДФС відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) контролює своєчасність подання платниками податків та єдиного внеску передбаченої законом звітності, своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати податків і зборів, єдиного внеску, митних та інших платежів;
- 2) здійснює контроль за правильністю визначення митної вартості товарів відповідно до закону, а також за правильністю визначення країни походження та класифікації згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) товарів, що переміщуються через митний кордон України;
- 3) виявляє кримінальні та інші правопорушення у сфері оподаткування, митній та бюджетній сферах, а також встановлює місцезнаходження платників податків, опитує їх засновників, посадових осіб;
- 4) вживає заходів для виявлення, аналізу та перевірки фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму;

Тема 9. Державна фіскальна служба України та її функції

Повноваження Державної фіскальної служби України у сфері державного фінансового контролю

- 5) вживає заходів контролю за ціноутворенням під час операцій між пов'язаними особами та зовнішньоекономічних операцій з резидентами країн із низьким рівнем оподаткування;
- 6) здійснює контроль за дотриманням виконавчими комітетами сільських і селищних рад порядку прийняття та обліку податків і зборів від платників податків, своєчасністю і повнотою перерахування зазначених сум до бюджету;
- 7) здійснює контроль за правомірністю бюджетного відшкодування податку на додану вартість;
- 8) здійснює контроль за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України;
- 9) здійснює контроль за дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, за наявністю торгових патентів.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Контрольна діяльність Антимонопольного комітету України

Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність на основі Закону України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 року № 3659-XII (із змінами і доповненнями).

Антимонопольний комітет України є державним органом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель.

Антимонопольний комітет України підконтрольний Президенту України та підзвітний Верховній Раді України.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Контрольна діяльність Антимонопольного комітету України

Основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині:

- 1) здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;
- 2) контролю за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час регулювання цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;
- 3) сприяння розвитку добросовісної конкуренції;
- 4) методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції;
- 5) здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері державних закупівель.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Контрольні функції Фонду державного майна України

Фонд державного майна України здійснює свою діяльність на основі Закону України «Про Фонд державного майна України» від 9 грудня 2011 року № 4107-VI.

Фонд державного майна України є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Фонд державного майна України відповідальний перед Президентом України.

Діяльність Фонду державного майна України спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Контрольні функції Фонду державного майна України

До основних завдань Фонду державного майна України належать:

- 1) реалізація державної політики у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності;
- 2) організація виконання Конституції та законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, інших актів законодавства та здійснення контролю за їх виконанням;
- 3) управління об'єктами державної власності, зокрема корпоративними правами держави у статутних капіталах господарських товариств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію та затверджено план приватизації або план розміщення акцій; товариств, утворених у процесі перетворення (у тому числі шляхом корпоратизації) державних підприємств, що належать до сфери його управління, а також товариств, утворених за участю Фонду державного майна України;
- 4) захист майнових прав державних підприємств, установ та організацій, а також корпоративних прав держави на території України та за її межами;

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Контрольні функції Фонду державного майна України

- 5) здійснення контролю у сфері організації та проведення приватизації державного майна, відчуження державного майна у випадках, встановлених законодавством, передачі державного майна в оренду та користування; повернення у державну власність державного майна, що було приватизоване, відчужене або вибуло з державної власності з порушенням законодавства; управління корпоративними правами держави, які перебувають у сфері його управління;
- 6) державне регулювання у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності;
- 7) сприяння процесу демонополізації економіки і створенню умов для конкуренції виробників;
- 8) співробітництво з міжнародними організаціями у реалізації державної політики у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна у межах покладених на нього повноважень, управління корпоративними правами держави, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Державний контроль у сфері соціального страхування

Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню.

Пенсійний фонд України функціонує на основі положення про Пенсійний фонд України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280.

Основними завданнями Пенсійного фонду України є:

- реалізація державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню;
- внесення пропозицій Міністрові соціальної політики щодо забезпечення формування державної політики із зазначених питань.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Державний контроль у сфері соціального страхування

Пенсійний фонд України відповідно до покладених на нього завдань:

- 1) здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 2) вивчає та аналізує ситуацію у сфері пенсійного забезпечення, забезпечує проведення щорічних актуарних розрахунків фінансового стану системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 3) розробляє проект бюджету Пенсійного фонду України та подає його Міністрові соціальної політики для внесення в установленому порядку на розгляд Кабінетові Міністрів України;
- 4) формує та веде реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- 5) забезпечує проведення конкурсного відбору банків, які здійснюють виплату та доставку пенсій;
- 6) вживає заходів до переказування пенсій громадянам України, які виїхали на постійне місце проживання за кордон, та виплати пенсій пенсіонерам іноземних держав, які постійно проживають в Україні;

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Державний контроль у сфері соціального страхування

- 7) здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду України, інших коштів, призначених для виплати пенсій та щомісячного довічного грошового утримання суддям у відставці;
- 8) аналізує та прогнозує надходження коштів від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- 9) подає Мінсоцполітики пропозиції щодо зміни розміру єдиного внеску та розподілу коштів від його сплати, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;
- 10) вносить пропозиції Мінсоцполітики та іншим центральним органам виконавчої влади щодо ведення обліку сплати єдиного внеску, формування та подання звітності в частині ведення обліку застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Пенсійний фонд України здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи.

Тема 10. Діяльність інших державних органів у сфері фінансового контролю

Державний контроль у сфері соціального страхування

Територіальні органи Пенсійного фонду України у Черкаській області

- ❑ Головне управління Пенсійного фонду України в Черкаській області
- ❑ Управління Пенсійного фонду України в містах Черкаси, Ватутіне
- ❑ Управління Пенсійного фонду України в м. Канів та Канівському районі, м. Сміла та Смілянському районі, м. Умань та Уманському районі
- ❑ Управління Пенсійного фонду України в Городищенському, Драбівському, Жашківському, Звенигородському, Золотоніському, Кам'янському, Катеринопільському, Корсунь-Шевченківському, Лисянському, Маньківському, Монастирищенському, Тальнівському, Христинівському, Черкаському, Чигиринському, Чернобаївському, Шполянському районах

